

ΣΥΓΚΡΙΣΙΣ ΤΩΝ ΗΜΕΤΕΡΩΝ ΜΕ ΤΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ
ΣΧΟΛΕΙΑ.

ΕΙΣ τὰ στοιχειώδη σχολεῖα τῶν Εὐρωπαϊῶν, τὰ παιδία διδάσκονται, ἐκτὸς τῆς ἀναγνώσεως καὶ τοῦ γραψίματος, ἔτι τὰ στοιχεῖα, ἢ τὰς ἀναγκαϊότερας γνώσεις πολλῶν ἐπιστημῶν. ὥστε, μετὰ τριῶν ἐνιαυτῶν διατριβῆν αὐτοῦ, ἐμβαίνει ὁ μαθητὴς γυμνασμένος κάλλιστα εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ καλλιγραφίαν, ἔτι ἐγκρατῆς τῶν ἀρχῶν τῆς Ἀριθμητικῆς, Θεογνωσίας, Κατηχήσεως, Φυσικῆς Ἱστορίας, Γεωγραφίας, κτλ.

Εἰς τὰ ἰδικὰ μας κοινὰ σχολεῖα, ἀφοῦ διατριβῆν ὁ νέος τολιγώτερον ἐξ ἐνιαυτοῦ, ἐξέρχεται μόλις ἐξέρων νὰ κακοδιαβάξῃ, σπανίως δὲ ἔτι νὰ κατορθώσῃ. Ἀριθμητικὴ δὲ, Φυσικὴ Ἱστορία, Γεωγραφία, κτλ., εἶναι μαθήματα Φιλοσοφικά, ἔτι πρέπει νὰ διδάσκονται μετὰ τὰ Γραμματικά!

Εἰς τὰ Εὐρωπαϊκὰ στοιχειώδη σχολεῖα, παραδίδονται μὲ τὴν καλλήτερον μέθοδον τοῦ καιροῦ, καὶ τὰ παιδία προχωροῦσι βαθμηδὸν ἀπὸ τὰ γνωστὰ εἰς τὰ ἄγνωστα, καὶ ἀπὸ τὰ εὐκόλα εἰς τὰ δύσκολα.

Εἰς τὰ ἰδικὰ μας, κυριεῖται ἡ μεγαλωτάτη ἀμεθοδία, καὶ τὰ δυστυχῆ παιδία ἀπαντῶσιν εὐθύς εἰς τὴν ἀρχὴν ἀκαταμαχῆτους δυσκολίας.

Ἐκεῖ, ἡ μετὰβασις ἀπὸ κατωτέραν τάξιν εἰς ἀνωτέραν εἶναι μὲ τόσῃ ἀναλογίαν διαταγμένη, ὥστε τὸ παιδίον προβαίνειν δὲν ἀπαντᾷ τὴν παραμικρὰν δυσκολίαν· διότι εἰς τὴν ἀνωτέραν τάξιν ἀρχίζει πάντοτε ἀφ' ὅπου ἔπαυσεν εἰς τὴν κατωτέραν, καὶ προχωρεῖ οὕτως ἀπὸ τὰ γνωστὰ εἰς τὰ ἄγνωστα.

Εἰς ἡμᾶς, τὸ μεταξὺ μιᾶς καὶ ἄλλης τάξεως διάστημα εἶναι χάος βαθύτατον, καὶ, διὰ νὰ τὸ πηδήσῃ τὸ ταλαίπωρον παιδίον, κινδυνεύει νὰ κατακοιμηθῇ καὶ νὰ κομματιασθῇ· ἔτι παράδειγμα ἄς φέρωμεν τὸν ἀπὸ τὸ Κοινὸν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν σχολεῖον προβιβασμόν. Ἀφοῦ τὸ παιδίον μετὰ πολυετίαν συνειθίσῃ νὰ διαβάξῃ ὀλίγον εἰς τὸ κοινὸν σχολεῖον, προβιβάζεται ἀμέσως εἰς τὸ Ἑλληνικόν, κ' ἐκεῖ ἀρχίζει ν' ἀποστηθίσῃ δις καὶ τρις ὁλοκλήρους ὁμοθίας κανόνων τῆς γραμματικῆς, χωρὶς νὰ ἐξέρῃ εἰς ποίαν γλῶσσαν νὰ τοὺς ἐφαρμόσῃ· διότι εἰς κάμμίαν μέχρι τοῦδε δὲν ἐδυναμώθη.

Εἰς τὴν Εὐρώπῃν, τέλος πάντων, ἕως ἔτι αὐτὰ τὰ ἀνήλικα παιδία τρέχουσι μὲ προθυμίαν εἰς τὸ σχολεῖον· διότι ἐκεῖ τ' ἀναμένει φιλόστοργος πατήρ, ὅστις μὲ ἡμερον τρόπον καθησυχάζει τὸν περιεργὸν αὐτῶν νοῦν.

Εἰς ἡμᾶς, μὲ μεγάλην δυσκολίαν, ἢ, νὰ εἴπω καλλήτερα, μὲ βίαν μεγάλην δυνάμεθα νὰ στείλωμεν εἰς τὸ σχολεῖον καὶ αὐτὰ τὰ ὀπωσοῦν

ἡλικιωμένα παιδία· καὶ διατί;—ἐπειδὴ, ἐκτὸς ὅτι ἀηδιάζουν ἀπὸ τὸν μονότονον μηχανισμόν, ἐξέρουσιν, ὅτι θέλουσι ἀπαντήσῃν ἐκεῖ σκληρὸν καὶ ἀπάνθρωπον δῆμιον, ὅστις μὲ παντοῖα κολαστήρια καταγίνεται νὰ σβύσῃ καὶ τὸν μικρότατον σπινθῆρα τῆς περιεργείας των.—Γ. ΛΑΣΣΑΝΗΣ.

Ἀριθμητικὴ, —ἐκφωνεῖ δικαιοτάτα ὁ κύριος Λασσάνης, —Φυσικὴ Ἱστορία, Γεωγραφία, κτλ., εἶναι μαθήματα Φιλοσοφικά, καὶ πρέπει νὰ διδάσκονται μετὰ τὰ Γραμματικά! Καὶ ὑπομονὴ, ἂν ἡμελοῦντο τὰ χρήσιμα ταῦτα μαθήματα εἰς τὰ κοινὰ μόνον σχολεῖα· ἀλλὰ πόσα σχολεῖα δὲν ὑπάρχουν, Ἑλληνικά ὀνομαζόμενα, καὶ Μεγάλα ἐπονομαζόμενα, εἰς τὰ ὁποῖα οὔτε Ἀριθμητικὴ ποτὲ παραδίδεται, οὔτε Γεωγραφία, οὔτε Ἱστορία, ἀλλὰ μόνον ξηρὰ τινὰ ἔτι πτωχὰ Γραμματικά, ἐπιτήδεια νὰ γεννώσι τὴν ἀλαζόνας Λογιωτάτης! Κάκιστα ἐφοδιασμένοι ἐξέρχεται εἰς τὸν κόσμον ὁ νέος ἐκεῖνος, ὅστις ἄλλο τι δὲν ἐγνώρισε διὰ τῆς πολυχρονίης αὐτοῦ σπουδῆς παρὰ τοὺς κανόνας τῆς Γραμματικῆς καὶ ὀλίγας τινὰς Ἑλληνικὰς λέξεις. Σκοπὸς κορυφαῖος ἐκάστου σχολείου χρεωστῆ νὰ ἦναι ἡ ἀνάπτυξις τῶν νοερῶν δυνάμεων, ἔτι ἡ μετάδοσις γνώσεων ὠφελίμων, ὁποῖαι εἶναι ὄχι μόνον αἱ περὶ Γραμματικῆς, ἀλλὰ καὶ αἱ Γεωγραφικαί, Ἱστορικαί, Χρονολογικαί, Μαθηματικαί, Φυσικαί, Πολιτικαί, Ἠθικαί, καὶ Θρησκευτικαί. Ἄλλ' ἐκ τῶν ἡμετέρων πολλοὶ, ἀμελοῦντες ὅλα ταῦτα, περιορίζονται εἰς τὰ πολὺτιμα καὶ σεβάσιμα Γραμματικά των, ὡς οἱ Ἱατροκάπηλοι εἰς τὰς πανακείας των.—Εἰς τὴν Εὐρώπῃν τὰ παιδία προχωροῦσι βαθμηδὸν ἀπὸ τὰ γνωστὰ εἰς τὰ ἄγνωστα, καὶ ἀπὸ τὰ εὐκόλα εἰς τὰ δύσκολα, λέγει ὁ κύριος Λασσάνης. Ἄλλ' ἡμεῖς διδάσκομεν τὴν γλῶσσαν, ἣτις ἐγράφετο πρὸ δισχιλίων ἐτῶν εἰς παιδία σχεδὸν ἀγνοοῦντα τὴν σήμερον ὁμιλοῦμένην· ἔτι βασανίζομεν ἀνηλεῶς τοὺς ἀθῶν ἡμῶν μαθητὰς, ἀπαιτῶντες παρ' αὐτῶν νὰ καταλάβωσι Δημοσθένην καὶ Θεουδίδην, ἐνῶ οὔτε τῆ Κοραΐ τὰ Προλεγόμενα οὔτε τοῦ Κοῦμα τὰς Ἱστορίας δύνανται σαφῶς νὰ ἐννοήσωσιν. Ἄλλὰ τί λέγω νὰ ἐννοήσωσι! πόσα παιδάκια σπουδάζουν Λουκιανὸν καὶ Πλούταρχον, τὰ ὁποῖα μόλις ἐμποροῦν νὰ ἀναγνώσωσι δέκα στίχους χωρὶς νὰ κάμωσι δέκα σφάλματα!

Τῶν ἀδυνάτων εἶναι νὰ κρατῶμεν τὰ σῶματά μας πολὺν καιρὸν ἐδῶ· εἶναι φθαρτά, ἔτι θέλουσι τραπῆν εἰς κόνιν· πρέπει νὰ χωρισθῶμεν ἀπ' αὐτὰ πρὸς ὀλίγον· ἐάν δ' ἐπιθυμῶμεν εὐτυχῶς πάλιν νὰ τὰ ἐνταμώσωμεν, πρέπει νὰ τὰ μεταχειρίζομεθα τώρα μὲ σφροσύνην ἔτι σεβασμόν.